

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.		Egy évre . . . 12 kor. — fill.	
Fél évre . . . 5 . . .		Fél évre . . . 8 . . .	
Negyed évre . . . 2 . . . 50 . . .		Negyed évre . . . 4 . . .	
Egy óra . . . 1 . . .		Egy óra . . . 1 . . . 70 . . .	
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK IÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hatszabos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

Az a bizonyos fátyol.

Ha egyesek, vagy nemzetek, vagy valamelyik ország és a dynastiája bele unván a közöttök folyó ellenségeskedésbe, háboruszkodásba, egymással békét akarnak kötni, mindenik félnek az érdeke úgy kívánja, hogy ez a békekötés őszinte, igaz legyen. A csalárd béke rosszabb, mint a nyílt ellenségeskedés. De mi szükséges ahoz, hogy a viszálykodást őszinte békesség váltsa föl? Egyszerűen az, hogy, akinek megbocsátani valója van, bocsássa meg azt, és akinek megbánni valója van, bánja meg azt. Igaz megbánás, igaz megbocsátás nélkül őszinte kibékülés nincsen. Ha vétkezett mind a két ellenfél, mind a kettőnek kötelessége a megbánás és a megbocsátás. Ha csak egyik fél követett el bűnt a másik ellen: akkor ennek az egyik félnek a kötelessége a megbánás, a másiké pedig a megbocsátás. Mert hétköznapi, alacsony, piaci bölcsesség az és az igazság szeretetét csak álarczul viselő tompaeszü nagyképűség, ha valaki minden viszálykodásról úgy ítél, hogy mind a két ellenfélben hibát keres. Az Isten fia is ellenséges viszonyban állott a farizeusokkal, de annak az ellenséges viszonynak minden bűne a farizeusokban keresendő.

Azt kérdezem most már, hogy a magyar nemzetnek és az uralkodó családnak a kibékülése a kiegyezés alkalmával őszinte, igaz kibékülés volt-e? Nincsen e kérdésre más felelet, csak ez: nem volt igaz, nem volt őszinte. Kinek volt megbocsátani és megbánni valója? Mind a két félnek? Aki ezt állítja, vagy ne ismeri a szabadságharcz véres történetét, vagy hazudik, mint egy kövér rabszolga, ki az igazságot hamis esküvéssel akarja megölni ura érdekében. A dynastia volt akkor is a támadó fél. Ősi szabadságunk levélét egy tollvonással keresztül huzta. Ellenünk izgatta és fölfegyverezte a nemzetiségeket. Minden szabadságnak esküdt ellenségét az orosz czárt is nyakunkra hozta. Az 1849. ápr. 14-én hozott határozat alapján 1849. ápr. 19-én kiadott függetlenségi nyilatkozat az igazság menydörgő hangján hirdeti V. Ferdinándról: „Még le sem röpött az eskü ajkairól (t. i. az alkotmány és az ősi jogok biztosítására mondott királyi eskü), már összeesküdött család-

jával s öröklött absolutismusi vágyai büntársaival, a magyar nemzetet semmivé tenni.“ És azután mi történt? Azokat a hősöket, a kik a magyar szabadságért világsodálta, mesével hártaos küzdelmet folytattak és akiket a gyalázatos Görgey árulása kiszolgáltattott a hóhérok vérszomjainak, úgy végezték ki, mint czimeres gazembereket: bitófán. Hát a nemzetnek volt-e valami bűne? Aki azt mondja: volt, hazudik az. Gazul megtámadott szabadságát védelmezte, hazáját, életét oltalmazta nemzetünk. Teljesen indokolt és jogosult volt az 1849. évi ápr. 14-én kimondott detronizálás is. Már akkor a többi gázságok betetőzéseül az orosz interventio ügye is el volt intézve: az orosz hatalom megmozdult már hazánk ellen. Azt pedig, hogy a nemzetnek joga volt azt cselekedni, amit cselekedett, senki sem vonta kétségbe még, aki nem volt egészen járatlan a magyar közjog terén, Ősi királyválasztási jogáról az 1687. évi pozsonyi országgyűlésen sok rimánkodásra lemondott ugyan a magyar nemzet és a pragmática sanctióban a III. Károly, I. József és I. Leopold nőivadékainak az örökösödési jogát is elismerte a véres erőszak, csábítás, vesztegetés hallatára. De sem a lemondás, sem a pragmática sanctio nem olyan alap-törvénye országunknak, mint a nemzet autonomiája, melyből a szabadság királyválasztás joga is következik. Mind a kettő olyan compromissum, amelynek a megtartása nemzetünk részéről ahhoz van kötve, hogy a király az alkotmányt, amelyre tartozik megesküdni, tiszteletben tartsa. És, ha ennek a feltételnek a király meg nem felel, a nemzet is fel van oldozva kötelezettsége alól. E fajta pactumot máskor is tört már össze a szabadságát minden irányban féltékenyen őriző nemzet. Gondoljunk a Róbert Károly korára. Geotilis bibornok, a pápa érdekében erőszakoskodó, követelőző pápai legatus az 1308-iki országgyűlésen azt a compromissumot csikarta ki, hogy a törvényes királyi családból törvényesen származott egyének közül a nemzettől választott királyt a pápa erősíti meg.

De már két esztendő múlva, mikor Apor vajdát a szent korona visszakérült és Róbert Károlyt azzal megkoronázták, eszökre tértek a rendek

és Robert Károlyt újból elválasztották királylyá, a pápai legatust pedig az erre következő fehérvári koronázásról is kizárták, hogy a nemzet királyválasztási jogain csorba ne essék.

A 67-es kiegyezés »szabadelvű« hivei mit szólnának ahoz ha valaki az ultramontán táborból azt hirdetné, hogy 1308-iki compromittumot a nemzetnek, mint egyik félnek, egyoldalulag felbontania nem volt joga? Ez a compromittum épen olyan természetű közjogi tény, mint az 1687-ik évi határozat, vagy a pragmática sanctio, vagy a kiegyezés. Egyik épen úgy eltörölhető, mint a másik. Széll Kálmán azt mondá, hogy a kiegyezés az ő bibliája. De az ördögnek is van egy 32 levelű bibliája. És a magyar közjogi bibliája nem az, ami a Széll Kálmáné, hanem a nemzet tökéletes autonomiája.

De szóljunk arról a bizonyos fátyolról, Tudjuk Deák Ferencz mondá, hogy a történetekre borítsunk fátyolt. Ha ezt a dinastiára is értette: akkor hibásan fejezte ki magát. Csak a nemzetnek volt megbocsátani valója. És a dynastiának csupán megbánni valója volt. A nemzet megbocsátása és a dynastia megbánása volt az őszinte, igaz kibékülés feltétele. A nemzet többsége meg is bocsátott. De a dynastia nem bánta meg a bűnét. Mert akkor a nemzet függetlenségének és a nemzeti szabadság szellemének nem volna ma is titkos ellensége.

Már pedig az. A mi felséges királyunk ritka kivétel. II. Leopold és ő olyanok, mintha nem is a Habsburgok ivadékai volnának. A dynastiának legújabb képviselője a mi trónörökösünk, aki ultramontán hajlamokat táplál és világkörüli körutjából ezzel a fölkiáltással tért vissza: »Nichts über Oesterreich!« Ha ő kerül a trónra, majd belátják, a mamelukok is, ha ugyan belátják, hogy a függetlenségi pártnak igaza van. A Kossuth Lajos temetésén ott voltam én is a többi becsületes, igaz magyar emberrel. Sok szép beszédet hallottunk akkor. A mai Magyarország a szép beszédek országa. Hanem igaz beszédet, csak egyet hallottam. Herman Ottó tartotta a temetőben. Arról a bizonyos fátyolról is megemlékezett és azt mondá róla, hogy az a fátyol igen rongyos, tele van lyukkal. Ahol nekünk takar ott jó. Ahol

Bécsnek takarna, ott lyukas. Igaz beszéd volt ez.

A dynastia nem bánta meg bűneit. Sőt azt gondolja, hogy neki volt igaza. És a maga képzelte sérelmeit nem felejtí. A bolond magyar pedig megbocsátott. De csak a bolond magyar! Az okos nem. A mi pártunk nem felejtett. Mi úgy imádkozunk: „Bocsásd meg a mi bűneinket, miképen mi is megbocsátunk az ellenünk étkezőknek.“ De az Isten csak annak bocsát meg, aki megbánja bűneit. És így a megbocsátás minékünk is csupán akkor kötelességünk, ha megbántónk megbánja bűnét. Ezt a dynastia nem cselekedte. Épen azért mi, függetlenségi pártiak nem bocsátottunk meg neki.

És most előáll a jubiláló osztrák generalis, az osztrák császár szolgája, Fehérváry báró, aki a császári hadsereggel együtt rohant volna tűzönvizen keresztül mindenkor, minden ellenségre. Maga mondá a közös hadsereg nevében köszöntő Lobkovitz hercegnek. Az abszolutizmus korában tehát hazánk ellen ki rohant volna. Ez az ur, mondom — előáll és a 48-as honvédek tisztelgő küldöttségének (mit kerestek ott a Hentzi-huszárnál?) az öreg honvédek kegyes lesajnálása közben azt mondja, hogy a „félreértésekre“ a dynastia borított fátyolt. Tudatlanság ez? Vagy erkölcsi tévely? Osztrák generalis uram, takarodjék a magyar miniszteri székből! Az az egész fátyol pedig csak mese. Némelyek azt mondják, hogy a nemzet beváltotta véres emlékeire. Ön azt mondja, hogy

Iglófürdő.

— A közönség figyelmébe. —

Mindnyájan tudjuk, hogy fürdőközönségünk két nagy bajról panaszkodik: fürdőink drágaságáról s a szükséges kényelem hiányáról. Viszont a fürdőtulajdonosok közönséggel s idegen fürdő-pártolással hozakodnak elő. Fájdalom, mindkettőnek igaza van. Való, hogy a magyar ember még mindig rajong a külföldiért. Tudománya, művészete a külföldet majmolja. Fürdőkre, ásványvizekre tízenként millió jóval felül költ s feleli, hogy mindezt itthon is megkaphatná, feleli, hogy a magyar Felföld a Magos Tátra, Erdély s a Balaton vidéke természeti szépség s gyógyító erő tekintetében kiállja a versenyt bármely külföldi világfürdővel; ásványvizei pedig egyszerűen páratlanok az egész föld kerekében.

De hibásak a fürdőtulajdonosok, a kik ügyetlen szűkeblüségéből, vagy az üzleti szellem hiányából sajnálják a kellő tökélyt s elnézik a vendéglősök, vagy a fürdő személyzet kapzsiságát, nem törődnek kicsiny, könnyen helyrehozható mulasztásokkal (kevés pinczér, rossz világítás, rossz borbély, rossz kiszolgálás stb.) ügyet sem vetnek a közönség szórakozására, a feszeség, az itt is dúló kaszt rendszer csökkentésére.

Igy áll elő aztán — sajnos — az a szomorú jelenség, hogy míg a közönség és fürdők egymást okolják, addig a külföldi él-

a dynastia borította gyászos „félreértésekre“. Ellent mondanak önök egymásnak, Hamis tanuk Önök. A multon semmi fátyol nincsen. Csak a bús magyarok kalapján van gyászfátyol a szabadság vértanuiért. Az is csak addig lesz ott, míg föl nem cseréljük nemzeti színü pántlikával, vagy pirossal! Csak hadd jöjjenek az alkotmánykufár Bánffy Dezsők és Tisza Kálmánok egymás után. Hadd jöjjenek az „Oesterreich“ imádó uralkodók. Hadd zúgjanak, pofozzanak és köpködjének bennünket a Luegerek. Így majd eszünk-re térünk valahogy. A történelem azt tanítja, hogy ma csupán fegyverszünet van. Nekünk szabad magyaroknak az osztrák abszolutizmussal addig kell birkoznunk újra, meg újra, míg egyszer halálosan a földhöz teremtjük. Mert van Isten és a szabadságnak kell győznie. Osztrák generalis uram, jubiláljon. Hanem a fátyolnak hagyjon békét. Az csak mese.

Jánosi Zoltán.

Kishivatalnokok sorsa.

Sokféle terv van arról, hogy mikén kellene a kishivatalnokok sorsán javítani. Némely terv éppen fején találja a szegyet. Nincsen például az igazság híjával az a nézet, hogy többet dolgozó kevesebb hivatalnok kellene s azokat aztán tisztességesen lehetne fizetni. A rendesen fizetett hivatalnok bizonyosan nagyobb ambícióval dolgozna s a dolog komoly végzését öntudatosabban is lehetne tőle megkövetelni.

A mai pedig, tisztelet a kivételeknek,

mes fürdőtulajdonosai mosolyogva rakják zsebre a csengő aranyakat.

Itt az ideje, hogy e téren is föleszméljünk, hogy egymást megértve hazai fürdőinket, honi gyógyító s ásványvizeinket használjuk s hogy végre a Magas Tátrát, a Balaton vidékét s erdély némely gyönyörű helyét világfürdők ké emeljük! De hogy ezt elérjünk — addig, míg fürdőink kellő tökélyre jutnak — elnézőknek kell lennünk már csupán hazafiságból s közgazdasági szempontból is. De sietünk megjegyezni, hogy viszont ezért több figyelmet, több védelmet kérünk a fürdőigazgatóktól, mert csak így kölcsönös jóakarattal s érdekkielgötéssel érhetjük el fönti célunkat: a magyar millióknak magyar földön való maradását! De nézzük pár vonással magát Iglófürdőt.

Igló városától délre, egy jó órányira, gyönyörű fenyvesektől koszorúzott hosszanti völgyben, mintegy 700 méternyire a tenger színe fölött fekszik Iglófürdő.

Ez a modern, kényelmesen berendezett fürdő, melyet a tulajdonos iglói részvénytársaság gondoz, különösen azokat vonzza, a kik inkább a szelidebb tájk- és éghajlattól várják elnyert idegeik fölfrissülését, a kik a természet vadregényes, söt zordon szépségeit csak pár napos kirándulásokból szeretik élvezni. E közönségnek Iglófürdő teljesen beválik. Nem zord, de nem is meleg, nincsenek szédítő magasságu hegyei, szakadékai, de köroskörüli tiszta fenyvesekből álló hatalmas erdősége, jól rende-

éppen nem erőlteti meg magát a munkában, de attól az embertől, a ki, (mint maguk panaszojlik) a hónap második felében családjával együtt kenyéren és főzeléken él, valami tulzott erő kifejtést ma nem is lehet követelni. Sakinek vállain az élet legnagyobb keresztje, a kenyérhiány gondja nehezül, attól nem is lehet kívánni, hogy egy sorsában megnyugodott, anyagi viszonyaiban rendes és a táplálkozásánál fogva is egészséges ember derült és önbizalommal teljes munkakedvével birjon.

Másik és meglehetősen érdekes kérdés az, amely az „álláshoz mért igények“ növekedésével áll kapcsolatban. Tény, hogy minél nagyobb intelligenciájú valaki, annál nagyobbak az igényei a megélhetés rendjében, mert az csak Diogenes idejében volt, hogy az okos ember egy üres hordóba bujt lakni. De az is kérdés, hogy ez a nagy intelligencia minék azon embernek számára akiket a sors kishivatalnoki pályára predestinált s akik egész életükön át a munkagépek rendjében a legalsóbb fokokon, a másolásnál maradnak? Mi szüksége van érettségire és államszámviteltanra annak, ki egész életén át egyetlen könyv husz rubrikája között mozog? Mi szüksége van magasabb képzettségre annak, ki egész életén át iktat, vagy másolja a mások irását, mi szükség van arra, hogy az állami rendőrségnél az irnoktól jólvégzettséget követeljenek? A hivatalkóság nagy tömegében egy egész nagy csapat olyan kishivatalnok van, aki sablonmunkát végez, olyant, mint a milyent például a katonaságnál a kereskedő- és iparosságokból, nem ritkán a földműves nép fiából lett irodatisztek végeznek.

Ez utóbbiaknak nincs meg az a köve-

zett utai, kiránduló helyei mindazt bőségesen szolgáltatják, a mit az üdülő, a természet szelidebb szépségeit élvezni akaró közönség méltán megkívánhat.

Iglófürdő, mint valamennyi szepesvármegyei fürdő, hideg-víz fürdővel is rendelkezik, de vendégeinek többsége inkább üdülés, pihenés céljából keresi föl.

Legszebb emléket hagy itt a figyelő lélekben a természet fensége. Az a sajátosságos szépség, a mely merőben elüt a tengeren, a sík alföldön, a havasokon, vagy a fentérségen. Mindenik szép, mindenik lélekemelő, de valamennyi új, különös és megkapó.

Ilyen sajátos természeti szépség a fenyves, melynek titokzatos csöndje, illata, sűrűsége, árnyékszülte sötét homálya az őserdőkre emlékeztet.

Nincs olyan elfásult ember, a kire a fenyves hűvössége, ózonban dús levégoje, az egyenlő közökben felszőkő sudar fák százezei s a lépten-nyomon fölbuggyanó, majd csörgedezve tovaesillamló kristálytisza forrásvizek kellemes hatást ne gyakorolnának.

Valami tulvilági csodálatos meleg érzés vesz erőt az emberen, feledtetvén vele az életnek ilyenkor kicsinyesnek tetsző küzdelmeit, az emberek gyarlóságait, a multak bajait s ellenállhatatlanul ragadja magával a megbüvölt lelket föl, a magasba törő szálfák irányában.

Valami varázserő mindent egyenlővé tesz itt. A szegény gazdagnak, a kicsiny nagynak érzi magát. Nem ismerjük a rang-

telt nagy intelligenciájuk, ennek folytán nincs meg a nagy igényük, amit az is mutat, hogy szolgálati idejük letelte után is a katonaságnál maradnak. Sőt mikor a tizenkét évet eltöltötték ott, a mikor a törvény értelmében a polgári állásoknál előnyben kell részesedniök, akkor is ott marad nem egy, sem kettő, hanem igen sok, egész életén át.

Ez az ötlet már sok országban fölmerült, mert a helyzet képtelensége már gyakran föltűnt. Hogy mi célja van annak, valakit előbb a magasabb intelligencia megszerzésére szorítani s azután visszadugni a másoló gépek szürke világába? De segíteni eddig nem lehetett rajta azon természetes dolog alapján, hogy a tanuló és magasabb képzettségért küzdő ifjak egyike előtt sem lebeg elérendő cél gyanánt a kishivatalnokság, hanem magasabb eszmék után tör. Az élet csak azután rakja a maga kérlelhetetlen hányadait belőlük a szürke bürókra.

Képviselőjelölés Hajdu-Böszörményben.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, augusztus 19.

A hajdukerület ősi székhelye tegnap kibontotta zászlaját. A függetlenségi és 48-as párt intéző bizottsága tegnap délelőtt tartott népes ülésén ugyanis a képviselőjelölés tárgyában döntő határozatot hozott és nagy lelkesedés mellett megállapodott abban, hogy a f. hó 25-én tartandó kerületi nagygyűlésen Dr. Benedek Jánost lapunk főszerkesztőjét ajánlja képviselőjelöltnek, a midőn pártunk e tántorit-

különbséget, a társadalmi egyenlőtlenséget, a koldust fölemeli, a hatalmast leveri a fenyves őseréje, mely a zizegve suhanó szellővel mintha azt susogná mindenütt: egyenlők vagytok gögös hatalmas emberek, csak egygyel szemben vagytok véghetetlen parányiak: a fenyvesek örök alkotójával szemben... alázkodjatok meg tehát és szeresetek egymást!

Mély maradandó nyomot hagy a fenyves szemlélete: vigasztal, kibékít, fölemel s megnyugtató harmóniába olvasztja a szív erezeit, a lélek gondolatait.

Poétikus és áldásos a fenyves élvezete. Különösen akkor, ha örökzöld koronáját megérinti a szél s tülevelű ágain lassu mojjal ázrugva szerte viszi az isteni fenyőillatot vagy ha a kéklő égboltról letűz a nap s fölesőlkölván s a levegőben lebegtetvén, mint szétfolyó füstert a fenyves lehetét: balsamos levegőjét ilyenkor tele tudóval is alig győzzük belehelni.

A föntiek után egészen természetes, hogy Iglófüredet, kivált a művelt középosztály — a főváros és vidék egyaránt — állandóan és redivál látogatja. Vendégeinek átlagos száma 800—900. Az idén azonban különösen élénk és népes volt. Így pl. aug. hó 5-éig 870-en, a mai napig pedig a 900-on jóval felül látogatták.*)

*) Debreczenből Wattay Géza, Tóth Emil, Rottler Béla, László József, Dr. Fay Márk János, Bernáth Elemér, Sesztina Lajos, Dr. Udvarhelyi Dezső, Sárváry Zoltán, özv. dr. Csorba Lajosné, Ericz Ernő és családjaik voltak jelen.

hatatlan elvhűségü kerületének állásfoglalásáról hirt adunk olvasóinknak, azt hisszük, méltán adhatunk amaz általános örömeik kifejezést, melyet a jelölés felett lapunknak minden barátja és minden elvtársunk osztatlanul érez. A mi kiváló barátunkról mindenki tudja, hogy kora itjuságától kezdve, mint ihletett és nagytehetségü költő, mint fényes tollu hírlapíró és közéletünk egyik jelese — egyaránt önzetlen odaadással harcol a függetlenségi és 48-as párt tiszta elveiért. A mai oppurtunista világban nekünk is éreznünk kell azt a hazafias örömet, mely a derék hajdu-böszörményieket áthatja, mikor a nekik való képviselőjelöltet a 48-iki dicső eszmék harcában soha meg nem ingott barátunk tisztelt személyében szerencsésen megtalálták. Az ő nevével pártunk győzelmét biztosították.

Hajdu-Böszörmény, aug. 18.

Böszörményi tudósítónk jelentése az ülés lefolyásáról a következő:

A hajdu-böszörményi függetlenségi és 48-as párt 48 tagból álló bizottsága ma tartotta meg jelölő gyűlését a függetlenépigpárt kör helyiségében.

A jelölő gyűlésen a bizottság tagjai közül negyvenen jelentek meg.

A gyűlést Sóvágó Gábor pártelnök vezette, a jegyzőként U. Szabó Lajos működött.

Sóvágó Gábor elnök az ülést megnyitván, előadta annak célját, mely nem más, mint a hajdu-böszörményi függetlenségi és 48-as párt részére képviselőjelölt javaslatba

Kellemessé teszi a helyzetet az is, hogy a feszesség, a nagyfürdőkben divatozó többszöri és fényűző öltözködés inuen száműzve van, ellenben a szórakozás különféle nemeiről: tomboláról, tánczról, hangverseny társasvacsera-, tűzijáték, és szinelődásról — a Zilahi estből azonban nem kérünk többet — alaposan gondoskodtak. Itt különösen ki kell emelnünk Szeghy Géza fürdő gazdát, (vagy rossz magyarsággal gondnokot) (a ki kedves, előzékegy viselkedésével mindenkit le tud kötelezni, s a kinek ügyessége révén az idej élelenségéből nagy része van. Általában az a közfelfogás, hogyha a fürdőorvos és igazgató hasonlóan ügyesebb és népszerűbb volna: Iglófürdő nagyban emelkednék. Mert micsoda orvos pl. az, a ki elnézi, hogy a szeméttlerakodó a fürdőbevezető ut mellett szanaszét hanyva bűzhödjön s micsoda igazgató az, a ki mágnásmódjára csak nagy néha mutatkozik s megengedi hogy az egyetlen vendéglős kénye-kedve szerint szolgáltatassa ki a közönséget?)

Ügyes, lehetőleg fiatal fürdőorvost és igazgatót! Ez esetben nem kell félünk semmitől. Szép lányok, szép asszonyok és férfiak még számosabban fogják felkeresni, mint ma, a kik, ha e bajok miatt külföldre menének, mégis csak hazafiatlanságot követnének el.

Kölcsonös elnézés, lelkesedés, türelem, ez legyen jövőre a magyar fürdőző közönség jelszava, mert a fürdő ügy is közügy!

Sassi Nagy Lajos.

hozatala. Ismertette azokat a lépéseket, a melyeket ez irányban tett a párt és felolvasta első sorban pártunk vezérének az vrszággyűlési függ. és 48-as pártelnökének Kossuth Ferencznek a párthoz intézett levelét, melyben egységre egyetértésre, összetartásra serkenti a pártot, azonban a központ részéről hivatalos jelöltet ajánlatba nem hoz, hanem azt teljesen saját belátásukra bizza, hogy kit jelöljenek.

Felolvastatott azután Szinay Gyula országgy. képviselőnek a párthoz intézett azon értesítése, miszerint a múlt évi december havában már egyszer megtett kijelentését megismételve, tudomására hozza a pártnak, hogy H.-Böszörményben újból jelöltetést nem kíván és kéri a pártot, hogy az ő személyétől eltekintve, más jelöltet állitson fel, s ilyen gyanánt az országgyűlési függ. és 48-as párt vezérkarának kitűnő tagját Hentaller Lajos országgy. képviselőt ajánlja a párt figyelmébe.

Sóvágó Imre reámutat a h.-böszörményi függetl. és 48-as párt azon veszedelmére, melyet egynémely ellentétes véleményü és mindenkép zavart provokáló tagja okoz a pártnak s kemény kritika tárgyává tévén ezek eljárását lelkesen szólal fel az egyetértés, összetartás mellett.

Bodnár Sándor dr. Benedek Jánost ajánlja jelöltül s rövid, de lelkes felszólalását a jelenlevők zajos éljenzéssel fogadták.

Gál Sándor Hantaller Lajos jelölése érdekében szólal fel.

Oláh Bálint ajánlja Vecsey Oláh Miklós h.-nánási földbirtokost, ki azonban magán uton kijelentette, hogy a h.-böszörményi jelöltségre nem reflektál, s ennek tudomásul vétele után, Oláh Bálint ajánlatától eláll és a leglelkesebb szavakban fejezi ki csatlakozását dr. Benedek János jelöltetéséhez.

A mindvégig nyugodt és méltóságos modorban lefolyt vitát ezzel az elnök be-rekeszti és szavazásra hívja fel a jelölő gyűlés tagjait.

A szavazás eredménye az lett, hogy óriás többséggel dr. Benedek János kiállított ki Böszörmény város képviselő jelöltjéül és őt fogja az intéző bizottság a vasárnap a u g. 25-én tartandó nagygyűlésen a párt tagoknak ajánlani.

A jelölő gyűlés dr. Benedek János lelkes éltetésével véget ért.

U. Sz. L.

NAPI HIREK.

Lapunk legközelebbi száma, a Szt.-Istvánnapi munkaszünet miatt szordán d. u. jelenik meg.

A király születésnapja Debreczenben.

Debreczen város közönsége bensőséggel, lelkesedéssel ülte meg szombaton ő felségei születésnapját. Az egyházak templomaiban isteniszteleteket tartottak, melyen megjelentek a hatóságok fejei, a katonaság. Az ev. reform. nagytemplomban Dicsőfi József mondott alkalmi imát, a kath. templomban

dr. Wolaffka Nándor tartott alkalmi beszédet. Az izr. templomban pedig Krausz Vilmos főrabbi tartott hazafias, szép beszédet. Az autonóm izr. templomban is megünnepelték Ő felsége születésnapját. Délben a Bikában Wolaffka Nándor dr. diszebédett adott.

Ki a Hortobágy?

A debreczeni gazdasági egyesület tegnap népes közgyűlést tartott Rickl József elnöklété mellett. Egyik legfontosabb tárgya volt a gyűlésnek az a bizottsági értekezlet, mely azzal foglalkozott, hogy a Hortobágy pusztát jövedelmezőbbé tegye. A közgyűlésen több gazda vitatta, hogy a Hortobágy nem Debreczen város tulajdona, hanem a birtokossága. A közgyűlés hosszas vita után elhatározta, hogy a Hortobágy tulajdonjoga ügyében erős álláspontot foglal el és megvédelmezi a gazdaközönség jogait.

Az eredmény.

Szombati számunkban „A debreczeni színház sorsa” cz. közleményünkben szövé tettük, hogy a lakói a színház területtel hozott határozatba önkényesen beletette, hogy a színházgató választásnál M.-Szigetnek és Nyiregyháznak beleszólási joga legyen. Nos hát ennek az önkényesen beletett pontnak megvan már az eredménye. M.-Sziget város színházi bizottsága ma érkezett átiratában értesíti a tanácsot, hogy felhasználva a nekik adott jogot, ők Komjáthyt óhajtják ezután is igazgatónak s a színházi bizottság a szerdai gyűlésre képviselőként egy tagját el is küldi Debreczenbe. Ime megvan az első eredménye ennek a jogtalan beleavatkozásnak. Mi már kifejtettük, hogy nincs joga, nem lehet beleszólása a két városnak színházgató választásba. A színházi bizottság tiltakozik is ez ellen, jogosan, mert ezt a pontot önkényesen — tudtán kívül tették be a határozatba. Ez az intézkedés szabálytalan, törvénytelen. Egy jogerős határozatba beletessz valaki egy pontot, melyről a határozatot meghozók mit sem tudnak. Követeljük a város polgármesterétől, haladéktalanul indítsa meg a vizsgálatot, hogyan került az a sérelmes pont abba a határozatba s ki tette bele. Mert ha már ebbe a határozatba önkényesen beletettek egy pontot, melyből, ha érvényben maradna, jövőben a legnagyobb zavarok, komplikációk következhetnek be, ki biztosítja e város lakosságát, hogy jövőben nem-e követnek el más közügyekben hasonló önkényes s törvénytelen dolgokat. — Bárki érdekében is történt volna a „beletetés” s bárki tette, az a legnagyobb szabálytalanságot követte el s hogy jövőben hasonló esetek elő ne fordulhassanak, föltétlenül követeljük a gyors érvelés vizsgálatot. Hova jutunk, ha ilyen dolgokat követnek el a város házában!

A debreczeni tiszti lóverseny.

A tiszti lovaregylet, melynek Ottó főherceg az elnöke, mint ismeretes az őszi Debreczenben nagyszabású lóversenyt rendez. A lovaregylet Debreczen városát is felszólította, hogy a versenyre szavazzon meg tiszteletdíjat. Debreczen város 2000 korona díjat szavazott meg a lóversenyre. A lovaregylet elnöke Ottó főherceg ez alkalomból, Debreczen város tanácsához ma a következő magyar köszönőlevelet írta:

Debreczen szab. kir. város tekintetes polgármesteri hivatalának

Debreczen.

Örömmel vettem tudomásul Debreczen sz. királyi városának határozatát, mely szerint pénz díjat szavazott meg f. évi őszi tartandó tiszti versenyre.

Fogadja a város tekintetes tanácsa részéről, mint a tiszti lovar egylet elnökétől az egylet nevében köszönetemet a tiszti sport előmozdítására tett szíves áldozatkészségéért.

Kelt Bécsben 1901. aug. hó 17. én.

Ottó főherceg
lovaregyleti elnök.

Elhunyt törvényszéki bíró.

Varga József dr. városunk szülőtte, a hercegszászi kir. törvényszék egyik érdemes bírója Beregszászon 48 éves korában elhunyt. A halottat, ki testvére Varga Lajos volt debreczeni kereskedőnek, Debreczenbe szállítják s holnap, kedden d. u. helyezik örök nyugalomra a Kossuth-u. temetőben szülei mellé.

A munkás dalegylet sikere.

A debreczeni munkás dalegylet, mely részt vett a kassai országos dalversenyen — Debreczennek dicsőséget szerzett. A derek dalegylet — mint egy távirat nekünk jelenti, — a budai dalárda díját, egy ezüsttel diszitett művészeti kivitelű kürtöt nyert.

Megfelebbezett közgyűlési határozat.

Ismeretes, hogy Krasznay Ferenc volt városi illetéknilyantató, ki ellen fegyelmi vizsgálat is volt folyamatban, lemondott hivataláról s közgyűléstől nyugdíjazását kérte. A közgyűlés Krasznay lemondását tudomásul vette ugyan, de nyugdíjjogosultságát megtagadta. Krasznay ezt a közgyűlési határozatot, melyet magára nézve sérelmesnek tart, megfellebbezte. A terjedelmes fellebbezést Krasznay ma adta be a polgármesterhez.

Szépségverseny Debreczenben.

A „Debreczeni Kerékpáros Egyesület” által f. évi szeptember hó 1-én rendezendő kerékpáros népiünnepély intéző bizottsága szépségversenyt is vett fel az ünnepély programjába. E szépség versenyben Debreczen város és a közel környéki községek szép leányai és fiatal menyecskéi veendnek részt. Hadház, Téglás, Ujfehértó, Alsó-Józsa, H.-Böszörmény, Balmaz-Ujváros, Szoboszló, Mike-Pécs, Sáránd, Derecske, H.-Pályi, Sámson, H.-Dorogh, Vámos-Pécs, Egyek és Csege községek szép lányait az illető község jegyzői által kéréte fel a rendezőség e szépségversenyben résztvenni. Debreczen város szép hölgyei pedig ez uton értesítetnek

a szépségverseny megtartásáról és ez uton kéréteket fel a versenyben részt venni. A szépségversenyben résztvenni óhajtó szép leányok megkülönböztetésük céljából megjelenésük és jelentkezésük alkalmával a pénztárnál egy a rendező bizottságtól nyerendő színes vállszalagot kapnak, melyet az ünnepély tartama alatt feltűzve kell viselniük. — A versenyben résztvevő leányok az illető község képviselői ünnepi öltözetében, uri hölgyek megfelelő nyári öltözetben kell, hogy megjelenjenek. Jelentkezni az ünnepély alkalmával a pénztárnál kell vagy korábban levél útján a „Debreczeni Kerékpáros Egyesület elnökségénél”. A legszebbnek talált 3 leány szépségdíjat (ezüst emléktárgyat) nyer kívánságra ingyen lefényképeztetik és arczképe Magyarország képes hírlapjaiban fog megjelenni, mint a Debreczenben rendezett szépség verseny nyertesséé. Hogy a 3 legszebb leány ki lesz, azt az ünnepélyen megjelent nagy közönség titkos szavazása útján fogja eldönteni. Minden belépti jegy egy szelvényt fog tartalmazni, amely szelvényre az illető jegy tulajdonosa az általa legszebbnek talált leány vállszalagjának színét és számát tartozik felírni. Ezen szelvények egy e célra kijelölt bizottság által gyűjtetnek össze. A bírálókat ily módon a nagy közönség bírálata levén a legigazságosabb lesz. A kerékpáros népiünnepély alkalmával rendezendő virág-corsóról, amelyen minden kerékpáros vehet részt diszitett kerékpárjával legközelebb értesítjük a közönséget.

Fiaskóval végződött műkedvelőelőadás.

Sikerült és egyben nem sikerült előadást tartott egy iparos ifjakkól alakult műkedvelő társaság a Margit fürdőben tegnap este. Sikerült az est anyiban, hogy igazán élvezetes és összevágó előadásban mutatták be Bereczik Parasztkisasszony című népszínművét, mint a Varrászhegedű című bájos zenéjű operettet. — Nem sikerült azonban az előadás anyiban, hogy kevés számu közönség volt jelen, s nem hogy a jótékony célra semmi sem jutott, de még a költségek sem jöttek be. Semmi közünk a rendezőség zsebéhez, ők fizetik ki a deficitet, de mégis furcsának találjuk, hogy mikor olyan cél, mint a Kossuth szobor javára és aegiszze alatt rendeznek ilyesmit, felesleges kiadá sokkal előre is illuzóriussá teszik a nemes célra szánt felesleget. Feltesszük és bizton hisszük a közreműködött hölgyekről, hogy az 50 koronába került esokrokról szívesen lemondottak volna. Szeretnők, ha a rendezőség okulna a tegnapi fiaskóból.

Hangverseny a vakok javára Debreczenben.

A vakokat gyámolító országos egyesület a vakok javára hangversenyt rendez az ország nagyobb városaiban. A rendezőbizottság Debreczen tanácsát is megkereste, hogy engedélyezze a Debreczenben tervezett hangversenyt.

Az U. D. F. U. nak.

Legyen meggyőződve kedves lapársunk, hogy eszünk ágában sem volt, de nem is szokásunk sem reá, sem másra „nyelvélnket öltögetnünk”. Ártatlan tréfáért nem szabad ám mindjárt gorombáskodni. Hát ilyen sötét szemüvegen keresztül nézi a legártatlanabb tréfát a mi lovagias kollegánk? Akkor nem soká fog

tartani az idylli szép viszony, melyet pedig megbolygatni ilyen haszontalanságokért csak ugyan kár volna. Kiméljük a puskaport jobb időkre!

Tanító-választás.

A debreczeni autonóm orthodox izraelita hitközségi iskolaszék f. hó 17-én ejtette meg a tanítók választását. Megválasztottak: Klein Márton bolyoki tanító és Krausz Józsa érmihályfalvai tanítónő, kik már szeptember 1-én állásukat elfoglalják.

Katonák és az aratás.

Az „Erdélyi Gazda” írja: Határozott és fényes eredményről számolhatunk beimmár gazdáinknak. Az a kérvény, melyet az Erdélyi Gazdasági Egylet márczius hónapban intézett a magyar képviselőházhoz s melyet minden gazdasági egyesület és az egész közvélemény támogatott, a magyar gazdáknek ma még beláthatatlan hasznot hozott. Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter egyetértve a közös miniszterrel, elrendelte, hogy a jövő évtől kezdve az aratási idő alkalmára augusztus hó 1-étől bezárólag 15-éig azok a katonák, akik szabadságért jelentkeznek, szabadságoltassanak.

A miniszter rendeletében kimerítő utasítást ad a szabadságoláshoz követendő eljárásra nézve. A visszaélések meggátlása céljából a szabadságolt katonáknak hatóságilag kell bizonyítani, hogy szabadságidejüket az aratásnál töltötték. Mint minden újításnál, itt is merültek fel kételyek az E. G. E. által beterjesztett javaslat kivihetősége iránt, különösen a katonai körök eddigi mezevességét tekintve. De dicséretükre válik ezeknek, hogy az általános szükségességet és kivihetőséget bebizonyító kérvénynek mégis helyet adtak. — Csak egy fontos részletre van megjegyzésünk. — A szabadságolást augusztus 1-től 15-ig állapították meg. Ez az osztrák mezőgazdaság érdekének talán megfelelhet, de nem a miénknek. Nálunk az aratás országszerte július elsején kezdődik és még Erdélyben is július közepe táján; a szabadságolás idejét tehát valahogy ennek az időnek keretébe kellene illeszteni. Fölhívjuk erre az összes érdekelt körök figyelmét. Ha a katonai körök magát az üdvös eszmét elfogadták, bizonyára a legjobb megoldási módot is megakérvá fogják tenni.

D. Orsay ezredes Makó diszpolgára.

Megirtuk, hogy Makó város képviselőtestületéhez indítványt nyújtottak be, a melylyel D'Orsay Olivér grófnak a mezőhegyesi volt ménesparancsnoknak Makó város diszpolgárául való megválasztását hozták javaslatba. Az indítványt a képviselőtestület a napokban tárgyalta. Az állandó választmány tekintettel gróf D'Orsay Olivér ménesparancsnok, nyugalmazott ezredesnek közgazdasági állapotainak fejlesztése körüli nagy érdemeire, ajánlja diszpolgárául való megválasztását. A javaslat mellett Gróf Gyula képviselőtestületi tag szólalt fel.

Általában azt tapasztalta, hogy a városok diszpolgárait rendszerint a politikai téren szereplő és kimagasló alakok közül szokták választani. A jelen esetben kivételt

kell tenni D'Orsay gróffal szemben, kinek a politikai téren nincsenek ugyan érdemeit, de elévülhetetlen érdemeket szerzett a megye és a mi városunk közvagyonosodása tekintetében. Főleg városunk kis gazdáinak, illetve a kisbirtokos osztálynak érdekei voltak azok, melyeknek a nyugalmazott ezredes mindenkor támogatója volt, megérdemli hát az az ember, hogy Makóváros diszpolgárává választassék, ki nem hajlangott a nagyságok előtt, de szóba állott a szegény földművelővel, mert azt szolgáljának nem tekintette.

Czavalinga János ehhez hozzátette, hogy gróf D'Orsay Olivér volt a legmagyarabb és legigazabb ezredes és éppen az okozta, hogy nyugalomba kellett vonulnia.

Ezen eljárás ellensúlyozása mintegy megköveteli e város képviselőtestületétől, melynek érdekeit a ménesparancsnok oly sokszor és oly hathatósan támogatta, hogy diszpolgárául megválasztassék.

A képviselő-testület D'Orsay Olivért egyhangulag Makóváros diszpolgárává választotta és elhatározta, hogy erről diszoklevelet nyújt át az ezredesnek.

Tekeverseny.

A debreczeni kereskedő ifjak önképző egyesülete saját kerthelyiségében (Dréher söresarnok mögött) f. augusztus hó 20-án Szent-István király napján d. e. 10 órakor kezdődő díjas tekezést rendez. Díjak: I. díj 1 drb. 10 koronás arany jelvényel. II. díj 1 drb. 5 francos arany jelvényel. III. díj 1 drb. 5 koronás ezüst jelvényel. IV. díj 3 koronás ezüst jelvényel. V. díj 2 koronás ezüst jelvényel. VI. díj 1 koronás ezüst jelvényel. Az első kilenczet ütőnek egy hordó sör.

A 39-ik ezred Nagyváradon.

A debreczeni 39-ik gyalogezred három zászlóalja négy törzstiszt és 36 tiszt vezetése alatt e hó 30-án Nagyváradra érkezik. Négy napig marad az ezred városunkban s ez idő alatt a tüzérszázárnyában lesz elszállásolva. Nagyváradról a 37-ik ezreddel párhuzamosan vonul Csermő felé, hol a nagygyakorlatok tulajdonképpen kezdődni fognak.

Schenk tanár ur gólyája.

Ugy látszik, Schenk bécsi tanár urat nem hagyja nyugton az a gondolat, hogy föltalálja a kormányozható gólyát. A tanár urat ugyan már sok kudarcz érte, — ráfogták, hogy te oriaja kivihetetlen, — ő maga pedig közönségesen reklámhős, de hát ez mind nem ingatja meg Schenk urat abban a föltevésében, hogy a gólyát az érdekeltek szempontja szerint fogja repülésre tanítani. — Berlinből jelentik ugyanis, hogy Schenk tanár a zoológusok kongresszussán előadást tartott az ember nemének meghatározásáról. Tehát még mindig vitatkoznak s az emberek nyugodtan gondolkozhatnak tovább is afölött, hogy mi lesz hát a kormányozható gólyával?

Daltársulat az Angol királynőben.

Az Angol Királynő kerthelyiségében Szücs László, a jeles daltársulat igazgatója ma kezd meg három estére terjedő működését. 8 tagból álló társulattal jön Debreczenbe, a melynek mindentagja kiváló művészi erő. — Társulatában jeles énekesnők vannak, a kik az ország minden városában diadalt arattak. Az érdekesnek és szenzációsnak ígérkező előadásokra már most felhívjuk a közönség figyelmét.

Nyilatkozat.

Praxisomban is, de kiváltképen tavaly saját magamnál tapasztaltam, hogy a gyomorbajoknál kitűnő jó hatásúnak bizonyult a szolyvai víz.

Dr. Longauer Lajos
Apatin.

A szolyvai ásványvíz kitűnő üdítő ital a savanykás kerti borokkal vegyítve rendkívül kellemes.

IRODALOM.

A fókák násza.

Brehmnek „Az állatok világa” című rendkívül érdekes művében, amelynek magyar kiadásából a 32-ik füzet most jelent meg. A fókákról igen megkapó leírás olvasható. Ezek a magas értelmi fokon álló s az állatkerékben folyton csodálatot keltő állatok teliesen méltók az emberek kiválóbb érdeklődésére s így az ő nem mindennapi nászukról is szólhatunk. Mikor a fóka szerelem ideje elérkezik, a hímek nagy számmal jelennek meg egyes szigeteken s azt lefoglalják. Elhelyezkedésük után szerelem-dalokat zengenek s pár nap múlva száz és száz nőstény fóka vonul a sziget felé. A nőstények igen nagy gyorsasággal másznak ki a szigetre s e percztől fogva a hímek között megkezdődik a harc. Valóságos harczokat vívnak a fóka kisasszonyokért s a fóka asszonyokért, a kik közül minél többet igyekeznek meghódítani, mert a szerelemben náluk a háremrendszer van divatban. A nagy hódítás hosszabb időn át tart s azzal végződik, hogy az egyes fókaszultánok a háremeket megalakítják. A mint ez megtörténik, attól kezdve a fókahölgyekért folyó verseny megszűnik s a boldog házasságot megkezdődik, hogy zavartalanul folyjon tovább, furfangos vadászok a fókát illetően nászát jól megjegyzik magukat s mikor egyes szigeteken meghúzódnak, a hímfóka szerelmi dalát utánozzák. A szerelemért hevülő nőstények e hangok hallatára a szigetre kimásznak, a hol persze puszkagolyó éri erősen dobogó szerelmes zivüket. Az állatok világának most megjelent 32-ik füzetében egyébként sok kedves részlet olvasható a fókák életmódjáról, valamint vadászatáról is. Ezen a füzethez a kiadó szép fekete nyomású műemléket csatolt a szövegrajzokon kívül. Az állatok világa a Légrády testvérek kiadásában kerül a könyvpiaçzra. Egy-egy füzet ára 80 fillér. A mű első kötete már megjelent s díszes kötésben kapható.

„Universum.”

— Az európai fürdők és gyógyhelyek lexikonja. —

„Universum” cím alatt egy Európa összes gyógyfürdőit magába foglaló lexikon jelent meg, melynek I. kötete: „Ausztria” ez idő szerint kerül a forgalomba. Ezen lexikon egy a balneographia terén nagyon érezhető hiányt tölt be, miután ez a mű az egyedüli lesz, mely az összes fürdők, gyógyhelyek, vizgyógyintézetek és szanatóriumok tüzetes leírását és díszes képeit hozni fogja. Az összes eddig létező fürdőalmanachok, utmutatók, sőt maguk az ezen szakmába vágó orvostani művek is, oly hiányosak, hogy már első hirdetésünk alkalmából, melyben egy teljes fürdőszeti lexikon kiadása tervéről volt szó, úgy orvosai, mint mérvadó szakértői körökből a leghízelgőbb elismerő nyilatkozatokat kaptuk.

Már most; az I. kötet megjelenése után az egész sajtó, a fürdőigazgatóságok és az orvosok dicsérőleg nyilatkoznak ezen a maga nemében egyedül álló mű felől. Ausztria

összes fürdőinek beható leírása, a legkisebbiké is, melyek eddig még semminemű műben nem lettek megemlítve, a megnevezett fürdők képeinek szindüssága, Kronstein Ágoston István akadémiai festő művészies ke-retrajzai, a dr. Glax Gyula tanár balneologiai intézetéből származó kitünő tudományos értékezés, továbbá könnyen áttekinthető vasuti- és fürdő térkép stb. általános elismerésre találtak, úgy hogy remélhetjük, miszerint nemcsak az orvosok részére szolgáló kézikönyvet, hanem a szenvedő emberiség javára czélzó munkát teremtettünk. A beteg e műben minden reá nézve fontos tudnivalót talál, ugymint a gyógymódra, ezeknek alkalmazására, a lakás- és ellátásra a vasuti-, posta- és távirda állomásokra, a fürdő-idény tartamára, a látogatók számára, a gyógyárakra, az isteni tiszteletre, a mulató helyekre, tudósítási irodákra vonatkozó értesítéseket, a t. orvosok czimeit stb. Minden egyes gyógyfürdő megnevezéséhez ennek rövid helyrajzi leírása és színnyomatu képe van mellékelve.

Ezzel mindenki azon kellemes helyzetbe jut, hogy azon helyet keresheti ki, mely egy betegségének, mint anyagi viszonyainak és egyéb kívánalmainak a legjobban megfelel. Az orvosi karnak még ezáltal is nyújtunk előnyt, hogy minden kötet egy a balneológiába vonatkozó tudományos cikket fog tartalmazni, úgy hogy az illető orvos mindazon újításokról, melyek ez irányban különösen az utóbbi időben láttak napvilágot, értesülve lesz. Magán-szanatoriumok és gyógyintézetek felvétele, az ország főbb városainak, fürdőinek és a fürdőkkel szomszédos városok leírása, valamint a fürdők-höz vezető szebb utakra való figyelmeztetések tökéletesebbé teszik e művet tenni és az általános érdeklődést felkelteni.

Daczára annak, hogy egy az orvosoknak, mint a közönségnek lexikonunkban sokat nyújtunk; daczára annak, hogy ezen a maga nemében egyedülálló műnek léte-tése és fényes kivitele nagy anyagi áldozatokkal járt, mégis egy-egy kötet megrendelési árát csak 10 koronába állapítottuk meg, hogy e csekély áron e díszművet könnyen megszerezhesse mindenki. A megrendelés csak a kívánt kötetre szól, és senki nincs az egész mű megvételére kötelezve. Együttal kérjük a tisztelt közönséget, hogy a mellékelt megrendelő lapot használni sziveskedjék. Minden egyes kötet megjelenése után annak bolti ára 20 korona lesz.

A II. kötet tartalma, mely már 1902. évi január havában fog megjelenni, a következő lesz: „Magyarország“ magyar és német nyelven, „Horvátország, Bosznia és Hercegovina“ német és horvát nyelven és „Románia“ német és román nyelven.

A III. kötet „Németország“ 1902. évi május havában kerül kiadásra.

A többi kötet tartalma a következő lesz:

IV. „Svájcz, Belgia és Hollandia“ német és francia nyelven.

V. „Francia-, Olasz-, Görög-, Spanyolország és Portugália“ német, francia olasz és spanyol nyelven.

VI. „Angol, Dán, Svédország és Norvégia“ német angol, dán és svéd nyelven.

VII. „Oroszország és a Balkán-államok“ német, orosz, bolgár és szerb nyelven.

VIII. Függelék: „Európa kívüli gyógyfürdők“ német és francia nyelven.

Eltekintve azon haszontól, melyet e mű

az orvosoknak és a szenvedő közönségnek nyújt, e lexikon még azon előnnyel is bír, hogy a t. cz. kereskedőknek és czégeknek fontos és értékes kereset-forrást nyit, amennyiben abban az előkelő czégektől, szanatoriumoktól stb. beküldött hirdetések megfelelő helyet kapnak. Az e műben közölt hirdetések azáltal is értékesekké válnak, hogy minden kötet 20 000 példányban fog megjelenni, mely példányszám minden egyes kötetben közjegyzőileg lesz igazolva; továbbá hogy minden egyes kötet legalább 5 éven át nem fog átdolgoztatni és végül azáltal, hogy e mű az összes gyógyfürdők, gyógyintézetek, nagyobb szállodák, kávéházak és vendéglők olvaco-asztalán mint ezeknek díszje lesz található. Ezáltal e műben közölt hirdetés oly roppant elterjedést nyer, mint azt akárminő más mű vagy hírlap által eszközölt hirdetés el nem érheti.

Mindezen előnyök daczára a hirdetések ára, mely a mellékelt hirdetési árszabályzatban található, nagyon csekély. Végül azt akarjuk hangsúlyozni, hogy akárminő előre fizetéseket nem kívánunk és csakis azon kötet megjelenése után melyben az illető hirdetés közölve lesz, és mely kötet bizonyosság gyanánt a tisztelt hirdetőnek ingyen küldetik be, fogjuk számlánkat benyújtani.

Miután a II. kötet már 1902. évi január havában fog megjelenni, a hirdetési megbízások mielőbbi beküldését kérjük, hogy azok még kívánat szerint legyenek elhelyezhetők.

Kívánatra kész vagyunk az I. kötetet áttekintés céljából beküldeni, mely, ha nem vétetik meg, visszaküldendő.

Fiók szerkesztőségünk és képviselőségünk czime a magyar korona országai, valamint a Balkán-államok részére: Budapest, Váci-körút 21. Az „Universium“ szerkesztősége.

Művészestély református templom alpra Borszéken.

Közli: Smilovits Mihály.

Csoda hatása van Borszéknek. Nem csak majdnem minden testi bajt megszüntet, még a kedélyt is megifjítja. Megfelekedik itt az ember minden nehéz gondjairól, elfelejti, hogy adós, hogy neki vannak dubios adóssai. A legkomolyabb ember szórakozást, mulatságot keres és talál. Nincs az a nap, melyen 5-6 helyen augusztusban majális ne rendeznének, hegedűszónál sütik az izletes falatoknak valót; az ilyen majális sohasem mulik el táncz nélkül, a szabadban, az illatos fenyvesek alatt; színi előadásokat felváltja a közeli városokból ide ránduló dalegyletek estélye; a híres Hamzsa-banda kitünő zenéje, közbe-közbe a vendégekből egybeállított műkedvelő társaság előadása valamely jótékony célra. A derék igazgatóság a leghathatósabban elősegíti ezeknek megtarthatását. A siker azonban leginkább az általánosan kedvelt Népszerű Dr. Vámosy Zoltán, egyetemi magántanár, fürdőorvosnak köszönhető, ki nagy elfoglaltsága mellett még azon is buzgón fáradozik hogy a vendégek külön-féle szórakozásban részesüljenek.

Egy ilyen jótékony művészestély alkalmával egy debreczeni urnőnek. Z. Gy. né öngyűségének (ismervén szerénységét,

nem merem nevéét kiírni) egy igen nemes eszméje támadt: Van itt ugyanis kath. templom, melyben a hivek az Istent és Megváltót dicsérik. A zsidó atyafiak részére egy nemes szívű, hitbuzgó, itteni lakos, Markovits Piémán, egy helyiséget engedett át zsidóságainak, hol a hivek a már régóta várt Megváltóért, a Mesiáért imádkoznak, Csak a reformátusok részére nincs állandó helyiség, hol az Urat dicsőíthessék. Néhány év óta pedig a vendégek jelentékeny része reformátusokból áll, különösen mióta a debreczeniek is Borszékét szemelték ki üdülő helyül.

Tartott ugyan néha az arany száju topliczai lelkes reformátusok részére isteni tiszteletet, de ez mondhatni vándor isteni tisztelet volt, mert egyszer a gyógyteremben, másszor a Kossuth kútnál, megint másszor az Ósforrásnál tartatott az meg.

Az említett nemes szívű urnőnek tehát az a nemes eszméje támadt, hogy jó lenne a sok mulatság közzül egyet egy református templomalap javára rendezni. És az ige testté vált. Buzgóságának, párosulva még néhány nemesen érző társnőjével sikerült egy olyan eredményt elérni, a milyent senki nem is remélt. Halomszámra szórták a felülfizetéseket a szent czélra, felekezeti és nemzetiségi különbség nélkül.

A nagy terem alig fogadhatta be a nagy számban megjelenteket. Sajnos, néhány debreczeni vendég távolmaradásával tündökölt. A bevétel 1005 korona, a kiadás 137. 74 koronát tett ki, a tiszta jövedelem tehát 867.26 kor. volt.

Felülizettek elhagyva a czim és foglalkozást — a következők: Brenner Vilmos 1 kor. Dr. Szász Károlyné, Gergely Andorné, Jakab Józsefné 3-3 kor. Bihary Sandor, Gyilány Ferencz, Eranus Bogdán, Schneider János 4-4 kor. Bogáthy Gyula, Roth Albert 5-5 kor., Bod Peter, Sinka Sándor, Szüllő Árpád 6-6 kor., Száss Domokosné 7 kor., Teleszky Ferencz, Kis József, Jakab József 8-8 kor., Retel Jenő, Csegezy Mihály, Gilyén Lajos, Dr. Jancsó György, Bod Károlyné, Dr. Szini Jánosné, Reich Agott, Kollí Jánosné, Kollí János, ifj. Török Antal, Widder Károly 10-10 k., Márkus Ferencz 11 kor., Zimmerman Gyuláné 14 kor., Dr. Vámosy Zoltánné 16 k., Lázár Menyhértné 18 kor., Gyarmathy Ferencz, Borosnyai Dánelné, L. Nagy Bálint id. Éltető Alhert, Br. Bornemisza, Duckle nyug. angol tábornok 20-20 kor., Lázár Menyhért 28 kor., Báró Kemény Kglmanné 30 kor., Br. Bánffy Kázmérené 37 kor., id. Török Antal, ifj. Éltető Albert 40 kor. Bartók György 50 kor.

A f. hó 13-án este megtartott művészestély műsora a következő volt:

1. Magyar ábrándok négyes kísérettel, előadja Hamzsa, primas.
2. A műterem, előkép.
3. Zongorajáték, előadja Dr. Arnsteinné (Meszkovszky, keringő.)
4. Táncclezke, előkép.
5. A rabasszony, Kis Józseftől, szavalja Bod Péterné.
6. Rika belépő dala, Rika cz. operettből, éneklí Jakab Józsefné, zongorán kíséri Gergely Andorné.
7. A meghalt honvéd, Arany Jánostól, szavalja Bod Károly.
8. Jelenet az „Ocskay“ cz. drámából, Dili dalait éneklí dr. Szász Károlyné, tartogató kíséri Rác György, zenész.

Van szerencsénk a n. é. közönséget arról értesíteni, miszerint a mai naptól fogva finom zamatu valódi **chasselas rouge és blanche** esemege szálló lesz felszolgálva. — Ezeknek megízlelésére számos látogatást kér

az „Arany Bika“ szálloda bérliő társaság üzletvezetője.

„Bika kávéház“

Naponta zenehangverseny.

CSARNOK.

Nagy Napoleon császár katonája.

(Eckmann-Chatriantól.)

Fordította: Ifjabb Mórincz Pál. 25.

Egész odatolta elejben az asztalt, hogy egyszerre a kancsót is élvezhessem, de meg a csöbörben is ázhatott a lábom! Ez a láb-fürdő tényleg felüdített, de hatalmasan izlett a jó fehér bor is.

— Egészségére, mondá és kocczintottunk.

Az anyó is nemsokára hozta a nagy meleg cipót, amelyet friss, olvadás vajjal bélelt ki, kenegetett be. Csak ekkor éreztem, mennyire elgyöngített az éhség. A jó emberek is észrevették mohóságomat, mert a derek asszony figyelmeztetett:

— Gyermekek, előbb a lábát vegye ki a vízből, csak aztán fogjon az evéshez.

És maga lehajolt és mielőtt jóformán észrevettem volna, már a kötőjével meg is törülgette a lábomat. Ezt a jóságot már megsokaltam:

— Istenem! Madame, hisz ön úgy elkényeztet, mint valami gyermeket!

Csak annyit mondott az asszonyka:

— Nekem is szolgál egy fiam:

A fájdalomtól reszketett a hangja. Belefájdult az én szívembe is. Katiczara, Gretel néni gondolván — fejemet busan lehajtottam, hallgattam.

— No egyék, gyék már, biztatott a férfi.

Nem kínáltam magam. Hozzálattam derekasan az evéshez, közbe ittam is. Rég esett ily jól a vacsora. Majd midőn belakomaztam, felállott a férfi s minden bevezetés nélkül így szólt:

— Igen, nekem is szolgál a seregben egy fiam. Még tavaly elvonult Oroszországba, azóta híret sem hallottuk... Iszonyu ez a háboru.

És fejét lehorgasztván, fel s alá járt a szobában. Mignem aztán megint hirtelen elköszönt:

— Isten áldja! Jó éjszakát!

Kisietett. Majd követte az asszony is, kiczipelte a lábvizet csöbröt.

— Köszönöm, mondám és még utánok kiáltottam. Az Isten vezérelje haza a fiukat. Aztán pedig levetkeztem és ahogy lefeküdtem, el is aludtam mindjárt.

IX.

Másnap reggel 8 óráját ébredtem fel. Már ekkor ugyan erősen trombitáltak a Kapuczinus-utca sarkán. A rombitások fújták a gyülekezőt. Lábra kellett mindenki. Lónyihogás, kocsirobaj, emberek kiáltozó lármája hallatszott. Még mindig fájlaltam a lábaimat, de elenyésző fájdalom volt ez a tegnapihoz képest. Mert a tiszta harisnyában, a pompás lábviz után, mintha csak újból születtem volna. Vigabban mozgattam a lábaimat.

— Jóska, ha így haladsz, szólék magamban, még az árkot is átugrod. Csak a kezdet nehéz.

Igen jó hangulatban öltözködtem fel. A gondos pékmesterné kiszáritotta, de erősen be is zsizozta a bakkancsomat, mely majdnem oly puha volt a sok fihom zsirtól, mint a kisasszonyok orcájája. Végül felkapcsoltam a tornisztert is. Aztán lesiettem a lépcsőn, de már arra nem futotta az időm, hogy elköszönjek a jó emberektől. Különben is gondoltam, hogy majd a sorakozó után még találkozunk.

Az utca végén, a téren már ugyan

gyülekeztek a mi olaszaink. Még idejekorán odaérkeztek Fürst, Klipszel és Czebede is.

Ahol mi gyülekeztünk, volt egy szökőkút is, És a tér másik oldalára a felkészített ágyútegeket állították ki. Nagyba sürgölődött-forgolódott a katonaság. A huszárság a lovait vezette az itatóhelyre. Szekerész katonák, dragonyosok is belevegyltek a tömegbe.

Velünk átellenben volt a lovassági kaszárnya. Volt oly magas, mint a Pfalzburgi templom. A másik három oldalról pedig csunya homlokzatu, öreg házak rekesztették be a teret. Még én sohasem láttam ilyen nagy várost. Majd a mi dobosaink is megpörgették a dobjaikat. Sorakoztunk. Vida kapitány ur is előérkezett. Az egyik boltozatos kapu alól máhás kocsi robogtak elő. Aztán olaszul, majd francziául kiadták a parancsot, hogy amidőn a nevünket kiáltják a sorból lépünk elő, mert most következik a fegyverkiosztás. A máhás kocsi valami tiz lépésre állapodtak meg előttünk. Aztán egy fejenként felszereltek bennünket. Patrontáskából, oldalkaraból, szuronyos puskából állott a felszerelésünk. A szokatlan fegyverzettel tisztára úgy néztünk ki, mint valami rablóbanda.

Magam is kaptam egy olyan nagy puskát, alig bírtam czipelni. A patrontáskám pedig a térdekemkalácsát verte, oly hosszú volt a szijja. Sergeant Panto megmutatta mint kapcsoljam rövidebbre a szijját. Derék ember volt ez a Minto őrmester.

Magam megijedtem magamtól, midőn a mellemet keresztvező fegyverszijjakra reátekinték. Mert láttam, hogy a nyomoruságoknak nézek eléje.

A fegyverkiosztás után következett a tölténykiosztás. Fejenként ötven darabot kaptunk. Aztán pedig, ahelyett, hogy a kvartélyunkra visszaküldtek volna bennünket, Vidal kapitány kardot rántván, vezényelte:

— Kettősrendek jobbra át!... Előre! indulj!

A dobosok doboltak. Busan indultam el. Ha már leginkább a házigazdámól elköszöntem volna. No de nem maradhattam el a többitől. Hosszu, de hosszu utcán masiroztunk végig. Mignem egyszerre hirtelen kijutottunk a bástyák közül és előttük terjengett a befagyott Rajna. Micsoda pompás, vakító látványt nyújtott ez a jégtől borított folyó, amelyre az egész zászlóalj leereszkedett. Mert átkeltünk a befagyott folyón. De nemcsak egyedül mi, hanem a szekerész katonák is, akik előttünk ötszáz-hatszáz lépésre haladtak, a puskaporszállományok már elérték a frankfurti országot. Nem volt éppen tükörsima a jég, mert a dér, a zuzmara ripacszerőleg borította, barázdálta a jég tükrét. A másik partra átérvén, egy oldalra fordultunk be, amely két kisebb magaslat közt kanyargott el. Valami öt óra hosszat masiroztunk így egyfolytában. Jobbról-balról sűrűn maradoztak a falvak. Czebede, ki velem együtt marsolt, nem álhatta meg szó nélkül.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenet.

Bártfafürdő. Aug. 11-én nagy vásár volt Debreczenben; s évszázados gyakorlat, hogy ily alkalomkor mindig a kollégiumi esküdt diákok végzik ref. templomainkban az isticu tisztelgetet. És ez helyes gyakorlat is: mert a fiatal nemzedéknek gyakorlati kiképzését jelentékenyen előmozdítja; ambíciójuknak pedig szárnyat ad, hogy ily hatalmas helyről nyilak alkalmuk az ígét hirdetni. Kötelesség-mulasztásról tehát csak ellenségeink beszélhetnek.

Főszerkesztő.

Ügyes utazók kerestetnek egy igen kelendő cikk eladására nagy jövedelem mellett. Ajánlatok F. U. M. 889. szám a. Rudolf Mosse Frankfurt a/M. intézendők.

Ebesi ártézi viz a legjobb legeszegebb üdítő ital. Kapható minden fűszerüzletben, kávéházak és vendéglőkben. Főraktár: Piac-u. 7. sz.

Eladó vagy bérebe kiadó a postakertben 1500 □-öl föld épületekkel. Értekezhetni Timár-utca 52. sz. alatt.

Kitünő faj és csak érett

csemege szőlő

kapható

Kardos László

csemege szőlő telepéről.

Ára kilonként 25 kr.

Megrendelhető Kardos László üzletében. Telefon 113. vagy a Kardos villában Simonyi-ut 11. sz. Telefon 114. sz.

Üzlet helyiség kiadás.

Kossuth-utczán Zádor Lajos házában **Koncsek Géza** által bérelt nagy fűszeráru üzlet helyiségei 1902. Május hó 1-ső napjától bérebe kiadók.

Értekezhetni a háztulajdonosával.

Bor-árjegyzék

Szabó Kálmán és Testvérei

Szent-Anna pusztá homoki szőlőtelepén termelt természetes ó-borokról

Literes palaczkokban:

Fehér asztali	80 fillér
Rizling	92 „
Veres asztali 98-ról	80 „
Nagy burgundi siller	80 „

Palaczkokért 16 fillér letét.

Kaphatók a termelő

Szabó Lajos Fiai cégénél

Debreczen, Tisza palota

valamint

Geréby Fülöp utódai,	Fritsch Károly,
Parti Ferencz,	Bán László,
Tóth Kálmán,	Czeglédy és Polgár
Váray József	Félegyházi János,

fűszerkereskedő uraknál.

Árlejtési hirdetmény.

A földmivelésügyi m. kir. Minis-
ter ur Öngyméltósága 1901 évi augusz-
tus hó 1-én 57070 szám alatt kelt
rendeletével, a debreczeni m. kir. gaz-
dasági tanintézet pallagi telepén szük-
séges **abroszneműek beszerzését 871**
korona 90 fillér költséggel engedélyezte.

Ezen munkálatok kivitelének biz-
tosítása czéljából **folyó évi augusztus**
hó 24-én délelőtt 10 órakor a gazda-
sági tanintézet igazgatói helyiségében
tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás
hirdetnek. A versenyezni óhajtok fel-
hívhatnak, hogy a fentebbi munkálatok
végrehajtásának elvállalására vonatkozó
zárt ajánlataikat a kitűzött nap délelőtt
9 1/2 órájáig a nevezett hivatalhoz any-
nyival inkább igyekezzenek beadni, mi-
vel a későbbben érkezettek figyelembe
vétetni nem fognak. Az ajánlatokhoz
az általános feltételekben előirt az en-
gedélyezett költség összeg 5 %-ának
megfelelő bánatpénz csatolandó.

Az általános és részletes feltételek
a debreczeni m. kir. gazdasági tanin-
tézet igazgatóságánál a rendes hivata-
los órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Debreczen 1901 évi augusz-
tus hó 17-én.

Kerpely Kálmán,
igazgató.

Árlejtési hirdetmény.

A földmivelésügyi m. kir. minis-
ter ur Öngyméltósága 1901 évi
augusztus hó 14-én 33561. szám alatt
kelt rendeletével a debreczeni m. kir.
gazdasági tanintézet pallagi telepén
szükséges **villamos világitást 44926**
korona 89 fillér költséggel engedélyezte.

Ezen munkálatok kivitelének biz-
tosítása czéljából **folyó évi augusztus**
hó 31-én délelőtt 10 órakor a gazda-
sági tanintézet igazgatói helyiségében
tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás
hirdetnek. A versenyezni óhajtok fel-
hívhatnak, hogy a fentebbi munkálatok
végrehajtásának elvállalására vonatkozó
zárt ajánlataikat a kitűzött nap délelőtt
9 1/2 órájáig a nevezett hivatalhoz any-
nyival inkább igyekezzenek beadni,
mivel a későbbben érkezettek figyelembe
vétetni nem fognak. Az ajánlatokhoz
az általános feltételekben az engedé-
lyezett költség összeg 5 %-ának meg-
felelő bánatpénz csatolandó.

A szóban forgó munkálatokra vo-
natkozó műszaki művelet, általános
és részletes feltételek a debreczeni m.
kir. gazdasági tanintézet igazgatóságá-
nál a rendes hivatalos órákban napon-
ként megtekinthetők.

Kelt Debreczen 1901 évi augusz-
tus hó 17-én.

Kerpely Kálmán,
igazgató.

Raktárhelyiség változtatás miatt a raktáron levő, elősmert
legjobb minőségű

Eperjesi cserép káyhák leszállított árák mellett,

továbbá :

**Főzőedények, takaré-konyhák, épület-vasalások, gazdasági
eszközök, tetőlemezek, mérlegek, revolverek és töltények**
nagy választékban

a legjutányosabb árban

kaphatók :

Kovács Gyula vasüzletében

a „BIKA” szálloda mellett,

Olesó Imakönyvek. Alkalmi eladás.

Kovács Sándor keresztyén imádságos könyve

a protestáns imádságok gyöngyeinek gyűjteménye. Az egyházi lapok szerint
igazi hűzgapótló mű. Az egyházi irodalomban egyedül áll tartalmával és dí-
szes kiállításával.

Mivel a b.-gyarmati könyvnyomda részvénytársaság 1901 október 15-én
tulajdonost cserél 1901 október 1-éig mélyen leszállított — az eredeti elő-
vételi árban — kapható.

Csinos keménykötésben . . . 1 kor.
Diszes angolvaszon kötésben 3 kor.
Elefántesont utánzat vagy diszes bőr-
kötésben arany metszettel pergament
papíron diszes csattal . . . 5 kor.

Ugyanott kaphatók RENAN ERNŐ mű-
veinek magyar fordítása **Szent Pál,**
Antikrisztikus, Evangéliumok. Mindhá-
rom diszkötésű mű egyszerre rendelve
27 k. helyett 20 k. Egyenként 9 kor.
helyett 8 kor.

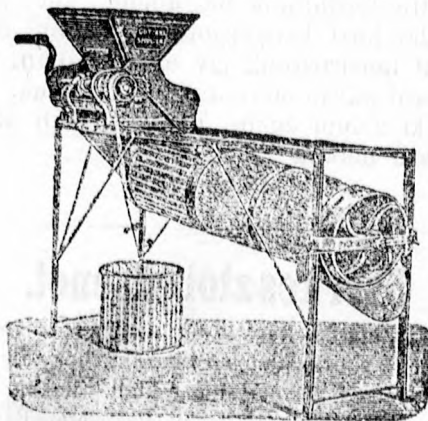
A művek a pénz előre beküldése ellenében vagy utánvét mellett szállíthatnak.
A megren-
delések a B.-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársasághoz küldendők.

Millenniumi kiállítás 1896. Nagy Millenniumi érem.

STAHEL és LENNER Budapest,

Trieur- és lemezlyukasztó gyár.

Gyár : Katona József-utca 8 sz. Margithid és nyugoti pályaudvar közt.

Ajánljuk az általunk gyártott legjobb mi-
nőségű :

Trieuröket : a konkoly és búkkönynek a buza-
árpa vagy rozs közül kiválasztására.

Trieuröket : a zabnak vagy árpának a buza
közül és a gömbölyű magvak kiválasztására.

Lencselisztító és osztályozó trieuröket : az
árpa kiválasztására és a lencse osztályozására

Osztályozó Trieuröket.

Szabadalmazott Trieur osztályozógépeket

minden gabonafaj tisztítására és tetszés szer-
inti osztályozására. Elvállalunk Gutjahr s
Müller, illetve Mayer rendszerű trieuröket

csekély költséggel a trieur beküldése mellett ezen szabadalmazott trieurökre át-
alakítását. Kaphatók :

Malom Trieurhengerek vagy burkolatai.

Lyukasztott vagy hasított lemezek tetszés szerinti nagyságban ipari vagy gaz-
dasági czélokra.

Árjegyzékek vagy mintakönyvek ingyen és bérmentve küldetnek.